

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Ґрунтові ризики в агровиробництві»

Ступінь вищої освіти - Магістр
Спеціальність «Агрономія»
Освітня програма «Агрохімія і ґрунтознавство»
Рік навчання 1 семестр 2
Форма здобуття вищої освіти - денна
Кількість кредитів ЄКТС 4
Мова викладання - українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

Валерій НОСЕНКО, доцент кафедри ґрунтознавства та
охорони ґрунтів ім. проф. М.К. Шичули, к.с.-г.н., доцент
nosenko416@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Дисципліна дозволить студентам отримати знання відносно особливостей управління ґрунтовими ризиками за різних природно-кліматичних зон України для вирощування сільськогосподарських культур. На основі вивчення їх агрофізичних, фізико-хімічних і агрохімічних показників можна кількісно оцінити потенційну продуктивність ґрунтів конкретних земельних ділянок, визначити ґрунтові ризики і кризові показники ґрунтів залежно від типу їх використання, а саме високорентабельне вирощування польових та овочевих культур, багаторічних насаджень, та нішових культур. Оцінку ґрунтових ризиків наведено для різного типу сільськогосподарських підприємств з метою раціонального використання земельних ділянок, у поєднанні із оцінкою придатності земель (ґрунтів) для виробництва органічної продукції, ризиками при рекультивації земель для цілей агровиробництва.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): *Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері агрономії під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.*

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК9. Здатність розробляти та реалізовувати проекти відновлення родючості деградованих і рекультивації техногенно порушених ґрунтів, у т. ч. воєнними діями.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни:

РН1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

РН5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.

РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

РН9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

РН11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

РН12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей та невизначеності умов.

РН13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

РН14. Розробляти та реалізовувати проекти відновлення родючості і рекультивациі порушених ґрунтів, у т. ч. воєнними діями з використанням прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Природно-кліматичне зонування України та ґрунтові ризики	4/2	Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії. Знати принципи природно-кліматичного зонування території України. Вміти розрізняти ґрунтові ризики.	Здача практичної роботи 1. Виконання самостійної роботи 1 Здача практичної роботи 2. Виконання самостійної роботи 2	7
Тема 2. Стан ґрунтового покриву	4/6	Здійснювати пошук необхідної інформації та	Здача	14

України та сільськогосподарське виробництво		оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію. . Розробляти та реалізовувати проекти відновлення родючості і рекультивації порушених ґрунтів, у т. ч. воєнними діями з використанням прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва.	практичної роботи 3. Виконання самостійної роботи 3 Написання модульної контрольної роботи	
Тема 3. Ґрунти як складова системи ресурсного забезпечення рослинництва	6/4	Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження щодо ролі ґрунтового вкриття як ресурсу ведення агровиробництва. . Розробляти та реалізовувати проекти відновлення родючості і рекультивації порушених ґрунтів, у т. ч. воєнними діями з використанням прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва.		14
Модуль 2				
Тема 1. Ґрунтові ресурси Полісся як важлива складова	4/4	Застосовувати та розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і	Здача практичної роботи 4. Виконання самостійної роботи 4	7

прибуткового ведення рослинництва		технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної доцільності. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.		
Тема 2. Ґрунтові ресурси Лісостепу як складова успішного ведення рослинництва	4/6	Розрізняти бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження заходів запобігання ґрунтовим ризикам. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.	Здача практичної роботи 5. Виконання самостійної роботи 5	7
Тема 3. Ґрунтові ресурси Степу як складова безризикового ведення рослинництва	4/4	Розуміти як добирати оптимальну стратегію господарювання, у тому числі за невизначеності ризиків.	Здача практичної роботи 6. Виконання самостійної роботи 6	7
Тема 4. Ґрунтові ресурси Південного Степу як складова успішного ведення рослинництва при зрошенні	4/4	Вміти оцінювати ґрунтові ризики для ведення рослинництва при зрошенні, у тому числі при використанні інноваційних технологій. Розробляти та реалізовувати проекти відновлення	Здача практичної роботи 7. Виконання самостійної роботи 7. Написання модульної контрольної роботи	14

		родючості і рекультивації порушених ґрунтів, у т. ч. воєнними діями з використанням прийомів і технологій виробництва продукції рослинництва.	
Всього			70
Екзамен			30
Всього за курс			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені. Виконані роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Моніторинг якості ґрунтів. Підручник./ Булигін С.Ю., Вітвіцький С.В., Буланний О.В., Тонха О.Л., Київ, ВД «Вінниченко», 2020, 428 с.
- Оцінка і управління якістю ґрунтів. Підручник./ Булигін С.Ю., Тонха О.Л., Вітвіцький С.В., Кучер Л.І., Буланний О.В. Київ, ВД «Вінниченко», 2021, 445 с.
- Охорона ґрунтів : навчальний посібник / С. Ю. Булигін, С. В. Вітвіцький, В. А. Величко. - К. : Видавничий центр НУБіП України, 2018. - 441 с.
<https://dglib.nubip.edu.ua/handle/123456789/5474>
- Оцінка і управління якістю ґрунтів : навчальний посібник / С. Ю. Булигін [та ін.]. - К. : Видавничий центр НУБіП України, 2020. - 489 с.
<https://dglib.nubip.edu.ua/handle/123456789/6273>
- Моніторинг та охорона земель.
<http://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/4132/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%>

D0% A7_%D0%9F%D0%9E%D0% A1%D0%86%D0%91_%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%86%D0%A2_%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%90.pdf

6. Моніторинг якості ґрунтів.

http://dglib.nubip.edu.ua:8080/bitstream/123456789/6189/1/Bylugin_Monitoring%20yakosti%20gruntiv.pdf

7. Охорона ґрунтів в агроландшафтах.

http://dglib.nubip.edu.ua/bitstream/123456789/4279/1/Bulig%D1%96n_OHORONA_GRUNT%D0%86V_AGROLANDShAFTAH2.pdf

8. Охорона ґрунтів від ерозії та дефляції.

https://geoknigi.com/book_view.php?id=760